

Leerplicht jaarverslag 2017-2018

‘Preventie is het sleutelwoord’

“Alle kinderen in Nederland hebben recht op onderwijs en krijgen de kans zich te ontwikkelen. Op deze manier leggen ze een goede basis voor hun toekomst. Het lukt alle kinderen echter niet om op tijd of dagelijks naar school te gaan. Wanneer een leerling vaak te laat of helemaal niet op school komt is er meestal meer aan de hand dan ‘ik heb geen zin in school’. Zo kunnen motivatieproblemen een rol spelen, ziekte of een moeilijke thuissituatie.

Om een kind én ouders hierbij te helpen wordt vanuit leerplicht de samenwerking gezocht met scholen en ketenpartners. Binnen leerplicht is preventie daarbij het sleutelwoord. Het liefst komen wij in het preventieve kader samen in actie. Zo helpen we met elkaar het kind in een vroegtijdig stadium en zorgen ervoor dat hij of zij weer naar school gaat en bouwt aan een goede toekomst”.

Sjef van Elk
Wethouder Onderwijs

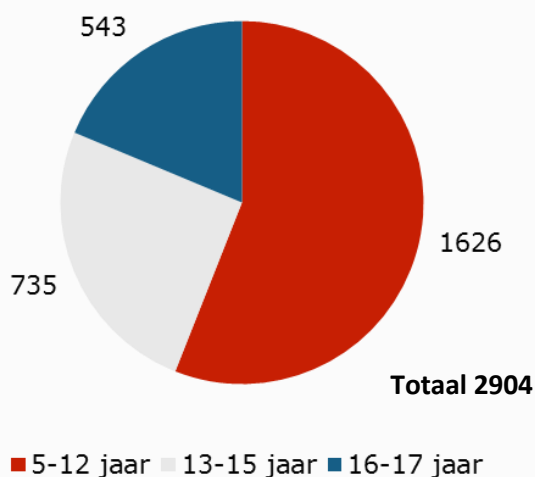
Leerplicht, hoe werkt het?

Het doel van de leerplichtwet is het recht op onderwijs voor alle kinderen tussen 5 en 18 jaar te waarborgen. Ieder kind heeft recht op onderwijs en tegelijk de plicht om naar school te gaan. Jongeren die elke dag naar school gaan, werken aan hun toekomst! De gemeente heeft een centrale (wettelijke) rol in het toezicht op de naleving van de leerplichtwet. Die rol wordt in de praktijk uitgevoerd door de leerplichtambtenaar. Dit doen de leerplichtambtenaren door alle jongeren tussen de 5 en 18 jaar een passend traject aan te bieden met onderwijs op de eerste plaats. Pas als onderwijs niet mogelijk is wordt gekeken naar andere vormen van participatie, dagbesteding of zorg.

Maatwerk kan alleen gerealiseerd worden door een goede samenwerking met onze partners en scholen, waarbij we niet praten over, maar juist mét de leerling en ouders. Essentieel hierbij is om zo snel mogelijk in beeld te komen, zodat er preventief gehandeld wordt en escalatie van problemen voorkomen wordt. Bij zwaardere problematiek wordt opgeschaald naar de benodigde hulpverlening. In Druten is er een goede samenwerking tussen leerplicht en de scholen zowel binnen als buiten de gemeentegrens.

Door samen te werken aan een vroegtijdige signalering en de bijbehorende interventies kunnen we leerlingen en hun ouders helpen waar nodig.

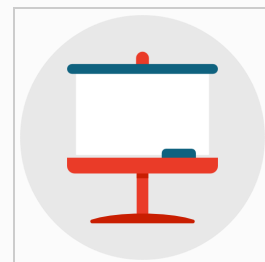
Aantal leerlingen

Leerplicht-kwalificatieplicht

Een kind is volledig leerplichtig vanaf het 5e jaar tot aan het einde van het schooljaar waarin hij of zij 16 jaar wordt. Aansluitend op de volledige leerplicht volgt de kwalificatieplicht. Bureau Leerplicht Nijmegen voert de kwalificatieplicht uit voor leerlingen die in de regiogemeenten wonen.

De kwalificatieplicht loopt door tot de leerling 18 jaar wordt of stopt wanneer de leerling een startkwalificatie heeft. Een startkwalificatie is een HAVO- of VWO- diploma, of een diploma op minimaal MBO-2 niveau.

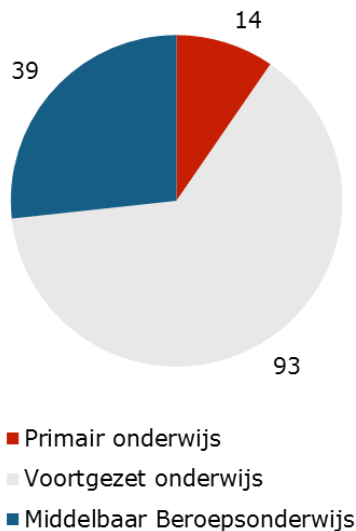

Werkprocessen

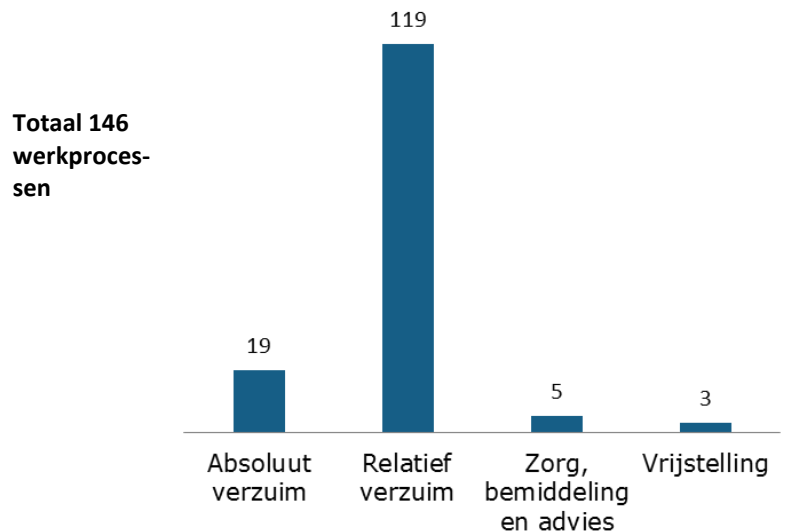
De school is wettelijk verantwoordelijk voor het melden van alle soorten verzuim bij de leerplichtambtenaar van de gemeente waarin de betreffende leerling woont. Het is dus erg belangrijk dat verzuim (ook het te laat komen) goed door school wordt geregistreerd. Alleen zo ontstaat er inzicht in verzuimgedrag en is er een goede basis om actie te ondernemen. Wanneer leerplicht een verzuimmelding van een school ontvangt, wordt er een werkproces opgestart (hierin wordt de melding geregistreerd en de activiteiten van de leerplichtambtenaar vastgelegd). Een werkproces wordt pas afgesloten als het ongeoorloofde verzuim is gestopt.

Er zijn verschillende soorten verzuim, namelijk absoluut verzuim (niet ingeschreven op een school) en relatief verzuim (wel ingeschreven op een school, maar er is sprake van vermoedelijk ongeoorloofd verzuim). Onder relatief verzuim valt ook luxe verzuim (leerling is, zonder toestemming van school of leerplichtambtenaar, op vakantie) en signaalverzuim (verzuim is gerelateerd aan zorg).

Verdeling per onderwijssoort

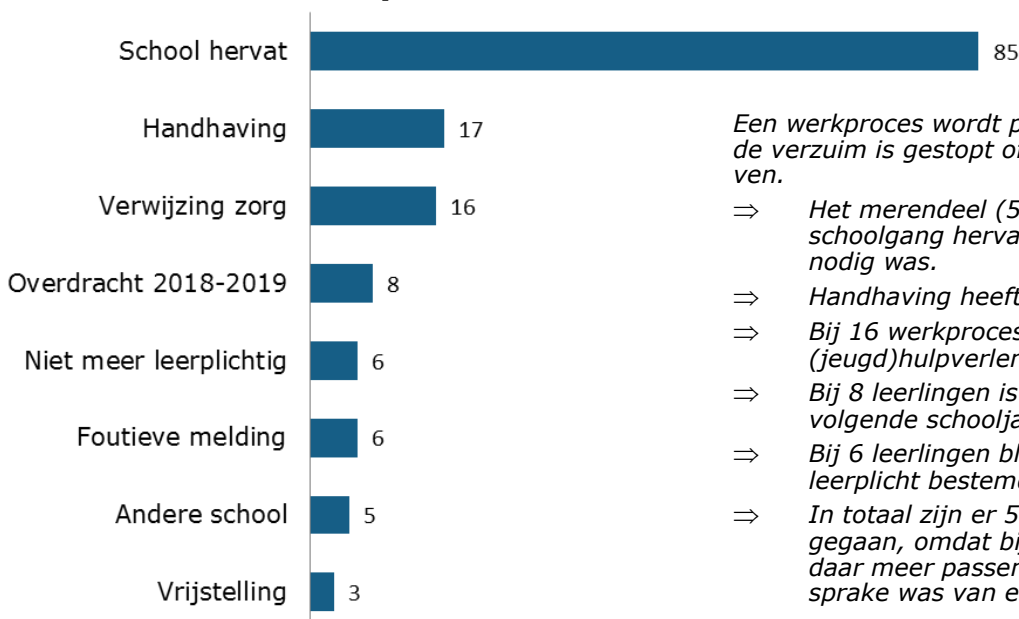
Soorten werkprocessen

In het schooljaar 2017-2018 heeft leerplicht Druten 146 dossiers verwerkt. In 5% van alle leerplichtige leerlingen (5-18 jaar) (op een totaal van 2904 leerlingen) is de leerplichtambtenaar betrokken geweest. De meeste werkprocessen komen voor binnen het voortgezet onderwijs (64%). Binnen het primair onderwijs is het aantal werkprocessen het laagst (10%).

Relatief verzuim komt het meest voor (119 werkprocessen van 146; 82%). Hiervan gaan 4 meldingen over luxe verzuim. Bij de werkprocessen zorg, bemiddeling en advies, is er geen sprake van ongeoorloofd verzuim, maar is de leerplichtambtenaar preventief betrokken geweest om ongeoorloofd verzuim te voorkomen.

Resultaten werkprocessen

Een werkproces wordt pas afgesloten als het ongeoorloofde verzuim is gestopt of als er een vrijstelling is afgegeven.

- ⇒ Het merendeel (58%) van de leerlingen heeft de schoolgang hervat, zonder dat er een vervolgactie nodig was.
- ⇒ Handhaving heeft 17 keer (12%) plaatsgevonden.
- ⇒ Bij 16 werkprocessen (11%) is verwezen naar (jeugd)hulpverlening.
- ⇒ Bij 8 leerlingen is het werkproces voortgezet in het volgende schooljaar.
- ⇒ Bij 6 leerlingen bleek de verzuimmelding niet voor leerplicht bestemd, maar is er wel advies gegeven.
- ⇒ In totaal zijn er 5 leerlingen naar een andere school gegaan, omdat bijvoorbeeld het onderwijsaanbod daar meer passend is of omdat er op de oude school sprake was van een conflictsituatie.

Thuiszitters

Thuiszitters zijn leerplichtige leerlingen (5 tot 18 jaar) die zonder geldige reden, zoals ziekte of ont-heffing, de school niet bezoeken en dus thuis zitten.

In Druten hebben we in schooljaar 2017-2018 6 keer met een thuiszitter te maken gehad:

- ⇒ bij 3 leerlingen was er niet direct een passend onderwijsaanbod;
- ⇒ bij 3 leerlingen was er sprake van ongeoorloofd verzuim.

Naast deze thuiszitters, zitten er ook leerlingen thuis door ziekte (bijvoorbeeld psychische problematiek). Vanuit leerplicht hebben wij geen wettelijke taak, omdat er sprake is van geoorloofd verzuim. De jeugdarts (GGD) wordt dan betrokken.

M@ZL

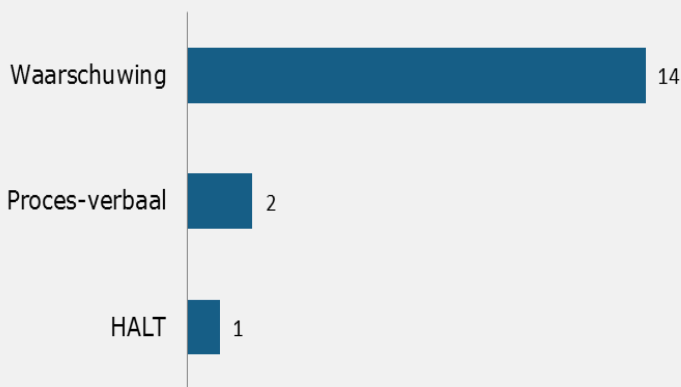
Vorig schooljaar hebben we in de regio kennis gemaakt met het project M@ZL. M@ZL staat voor Medische Advisering Ziekgemelde Leerling. Het is een landelijke aanpak, ontwikkeld door de GGD en de scholen.

Het is een project om ziekteverzuim vroegtijdig te signaleren en te begeleiden. Twijfelachtige ziekmeldingen van leerlingen worden onderzocht, zodat enerzijds het verzuim wordt beperkt en anderzijds vroegtijdige signalering van ernstiger problematiek plaatsvindt.

Er zijn nu pilots gaande in de regio. Bij positieve resultaten willen wij dit ook graag uitrollen binnen de gemeente Druten.

Handhaving

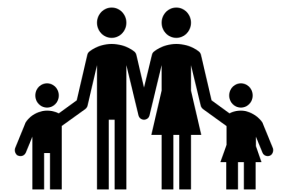
Een groot deel van de interventies door de leerplichtambtenaar wordt goed afgesloten met heldere afspraken die ertoe leiden dat de leerling weer naar school gaat. Maar wanneer deze afspraken niet tot het gewenste resultaat leiden, kan de leerplichtambtenaar overwegen om handhavend op te treden.

- ⇒ *Er is 14 keer een formele waarschuwing afgegeven.*
- ⇒ *1 Leerling is naar Halt verwezen. Dit is een straf op maat. Een jongere komt dan niet direct in aanraking met het Openbaar Ministerie (OM). Bureau Halt, die de straf uitvoert treedt corrigerend op naar de leerling.*
- ⇒ *In 2 gevallen is een proces-verbaal opgemaakt. Het OM bepaalt dan welke strafmaatregel er volgt.*

MAS: pas toe of leg uit

Om het verzuim meer preventief aan te pakken, hebben de branche organisatie Ingrado, Halt, het OM en de Raad voor de Kinderbescherming de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ontwikkeld. Dit vanuit de volgende gedeelde visie:

- ⇒ het doel van de aanpak is terug-/toeleiding naar een passend onderwijsprogramma;
- ⇒ vroegtijdige inzet van (jeugd)hulpverlening bij verzuim;
- ⇒ ketensamenwerking die bijdraagt aan een effectieve aanpak van schoolverzuim;
- ⇒ de aanpak is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is, maatwerk dus.

Wanneer er sprake is van verzuim, ontvangt de leerplichtambtenaar een melding van school of wordt door de ouders betrokken. Vervolgens nodigt de leerplichtambtenaar ouders en leerling en eventueel school uit voor een gesprek. Op basis van de uitkomst van het gesprek zijn er op grond van de MAS verschillende opties mogelijk:

- doorverwijzing naar vrijwillige (jeugd)hulpverlening bij het sociaal team;
- Halt-straf schoolverzuim;
- drang/dwang in een civiel kader (opschaling binnen de (jeugd)hulpverlening);
- dwang in een strafrechtelijk kader (proces verbaal).

De keuze van de route helpt om tot een aanpak te komen die aansluit bij het probleem en ingaat op de achtergrond van het verzuim. De rol van de leerplichtambtenaar is hierdoor in situaties waarin er een hulpvraag ligt achter het verzuim, anders geworden. Er wordt eerst ingezet op een traject vanuit de (jeugd)hulpverlening. Op deze manier voorkomen we verdere escalatie en zwaardere hulpverlening op termijn. De nadruk ligt hiermee nog meer op preventie. Lokaal zijn er afspraken gemaakt waardoor leerplicht en (jeugd)hulpverlening goed op elkaar aansluiten. Het doel van de samenwerking is het creëren van een gezamenlijk plan dat het beste voor de leerling.

Vrijstellingen

Kinderen kunnen op basis van een aantal redenen worden vrijgesteld van de leerplicht;

⇒ Vrijstelling van inschrijving

Een kind kan bijv. omwille van psychische of lichamelijke gronden geen school bezoeken. Dit schooljaar zijn hiervoor 2 vrijstellingen afgegeven.

⇒ Vrijstelling geregeld schoolbezoek

Ouders kunnen o.a. verlof aanvragen voor religieuze feestdagen of bij bijzondere gebeurtenissen (o.a. bij overlijden of het bijwonen van een huwelijk van een familielid). Bij aanvragen t/m 10 dagen beslist de schooldirecteur. De leerplichtambtenaar heeft hierbij geen rol, maar wordt wel regelmatig benaderd voor advies.

Als het om meer dan 10 dagen gaat (bijv. bij gewichtige omstandigheden) dan ligt het besluit bij de leerplichtambtenaar. Dit schooljaar is hiervoor bij 1 leerling vrijstelling afgegeven.

Voortijdig schoolverlaters

Wanneer een leerling zijn opleiding zonder diploma verlaat en ook niet doorstroomt naar een andere onderwijssoort, is er sprake van schooluitval. Een deel van de leerlingen dat uitvalt, begint na verloop van tijd opnieuw aan een opleiding, bijvoorbeeld in het voortgezet algemeen onderwijs voor volwassenen (VAVO).

Degenen die niet terug naar school gaan, zijn vsv'ers. Zij zijn niet in het bezit van een mbo niveau 2, havo of vwo-diploma en beschikken daarom niet over een startkwalificatie. De stijging van het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv'ers) zet in 2017-2018 opnieuw door. Dit is een landelijke trend die mogelijk te verklaren is door de instroom van asielzoekers en groenpluk (gaan werken zonder diploma). Daarnaast zijn psychische problemen een bekende veroorzaker van vroegtijdige schooluitval.

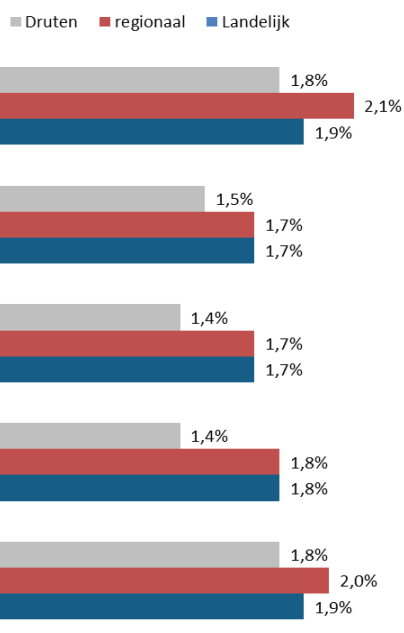
Vsv-cijfers

Uit de voorlopige cijfers van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) blijkt dat het aantal voortijdig schoolverlaters in Druten in het schooljaar 2017-2018 is gestegen van 1,5% naar 1,8%. Wel blijft het aantal voortijdig schoolverlaters onder het landelijke gemiddelde van 1,9%.

De RMC regio (Arnhem Nijmegen) laat een grotere stijging zien van 1,7% in 2016-2017 naar 2,1% in het jaar 2017-2018.

Van de in totaal 32 voortijdig schoolverlaters in Druten is 1 leerling jonger dan 18 jaar en komt uit het voortgezet onderwijs. De overige 31 leerlingen hebben tussen hun 18e en hun 23e het MBO verlaten zonder startkwalificatie.

De cijfers van DUO voor Druten zijn voorlopig en worden later definitief vastgesteld.

Beleidsontwikkelingen

- Door de ambtelijke fusie zijn er binnen de WDW (werkorganisatie Druten-Wijchen) drie leerplichtambtenaren werkzaam. Hiermee is de kwetsbaarheid van de solofunctie verdwenen. Niet alleen kunnen de leerplichtambtenaren elkaar vervangen bij afwezigheid, ook kunnen ze profiteren van elkaars kennis. Er zijn wekelijks overlegmomenten om casuïstiek en ontwikkelingen te bespreken.
- Om leerplicht en (jeugd)hulpverlening goed op elkaar aan te laten sluiten voert leerplicht regelmatig overleg met het sociaal team. Zo zijn er korte lijnen en kunnen we voor iedere leerling maatwerk bieden.
- De leerplichtambtenaren van de gemeenten Beuningen, Heumen, Mook en Middelaar en de Werkorganisatie Druten-Wijchen werken intensief samen. Deze regionale samenwerking is geïntensiveerd door de benoeming voor elkaars gemeenten. Hierdoor kunnen de leerplichtambtenaren elkaar in de regio vervangen wanneer nodig.
- Maandelijks vindt er een Regionaal Overleg Leerplicht (ROL) plaats. Er is ruimte voor overleg, om kennis uit te wisselen en voor deskundigheidsbevordering. De regionale beleidsontwikkelingen staat ook op de agenda. Hiervoor sluit een beleidsambtenaar van de werkorganisatie Druten-Wijchen aan om ons te informeren, maar ook om signalen uit de praktijk mee te nemen. Bureau Leerplicht Nijmegen is ook afgevaardigd, zodat ontwikkelingen binnen de kwalificatieplicht besproken worden. Met regelmaat worden netwerkpartners uitgenodigd om af te stemmen en de samenwerking te vergroten.
- Het regionaal verzuimprotocol V(S)O (voortgezet (speciaal)onderwijs) is op 22 februari 2018 definitief gemaakt en vervolgens bij alle regiogemeenten vastgesteld.